

RAPORT Z WAKACYJNEGO TELEFONU ZAUFANIA 2008

GRUPY EDUKATORÓW SEKSUALNYCH PONTON

WAKACYJNE POGOTOWIE PONTONOWE

W tym roku grupa Edukatorów Seksualnych Ponton zorganizowała już po raz trzeci Wakacyjną Linie Telefoniczną, przeznaczoną dla młodzieży. Pierwsza edycja tej akcji miała miejsce w roku 2006. Od kilku lat zajmujemy się taką formą poradnictwa, która jak się okazało bardzo sprawdza się w wakacje, kiedy młodzież często ma mniejszy dostęp do komputera, czy Internetu, a zwykle ma przy sobie telefony komórkowe. Pytanie można było zadawać za pomocą sms-a, co jest bardzo dogodną formą, o czym zapewniali nas wielokrotnie młodzi ludzie. Sms zapewnia większą anonimowość niż rozmowa telefoniczna, jest także tani, a odpowiedzi można zachować w telefonie żeby zawsze mieć „pod ręką”.

Wakacyjny Telefon Zaufania czynny był przez cały lipiec i sierpień przez trzy godziny dziennie od godziny 18.00 do godziny 21.00. W czasie trzygodzinnego dyżuru dostawaliśmy czasem ponad sto sms-ów. Liczba przychodzących do nas pytań z roku na rok jest coraz większa. Sporadycznie zdarzają się telefony, młodzież jednak zdecydowanie preferuje pisanie wiadomości tekstowych. Młodzi ludzie mają konkretne pytania, które rokrocznie wskazują na alarmujące braki w wiedzy. Nie zawsze znamy wiek zwracających się do nas osób, ale spośród tych, którzy przedstawiają się nam dokładniej, są zarówno trzynastolatki jak i osoby po dwudziestym roku życia. W tym roku zgłaszało się do nas o wiele więcej bardzo młodych dziewcząt - przed piętnastym rokiem życia.

Akcja wakacyjna potwierdziła po raz kolejny, że młodzież ma ogromną potrzebę informacji i rozmawiania na temat własnej seksualności, niestety niezaspokojaną ani w domu ani w szkole. Edukatorzy dostawali bardzo dużą ilość pytań tak, że trudno było czasem odpowiedzieć na wszystkie sms-y.

Wiele osób, jak w poprzednich latach, zapewniało nas, że prowadzenie Wakacyjnego Telefonu Zaufania to bardzo dobry pomysł. Dostaliśmy wiele podziękowań. Cieszymy się zawsze czytając takie słowa, jesteśmy zadowoleni, że mogliśmy służyć informacją, czasem pomóc, jednak zdajemy sobie sprawę, że nasza działalność ma bardzo ograniczony zakres. Problemy, z którymi zmagają się młodzież, często wymagają kompleksowej pomocy, a udzielona przez nas informacja oraz jednorazowe wsparcie nie zastąpią rzetelnej i systematycznie prowadzonej edukacji seksualnej w szkołach.

Pytania, które do nas trafiały, pokazują dobitnie, że młodym ludziom brak często podstawowych informacji z zakresu fizjologii, antykoncepcji i seksualności. Pytają nas o to, jak się najlepiej zabezpieczyć, ale także „jak To zrobić, by się nie zabezpieczać?” Pytają o relacje z rówieśnikami, a także czy powinni ulec czyimś namowom na seks.

Wolontariusze „Pontonu” niezmiennie odpisywali, że zawsze można odmówić, że nie wolno robić niczego wbrew sobie, jednak mamy świadomość, że sms-owy kurs asertywności to zdecydowanie za mało. Nauka asertywności powinna być częścią rzetelnej, systematycznie prowadzonej edukacji seksualnej w polskich szkołach. Wśród pytań, na które odpisywaliśmy, zdarzały się dramatyczne prośby o pomoc, gdy osoba pisząca doświadczyła przemocy, i podobnie, jak podczas ubiegłorocznych wakacji, były także zgłoszenia nieplanowanych ciąż u młodych dziewczyn.

Pozytywnym aspektem jest to, że coraz częściej zgłaszają się do nas chłopcy, którzy w sposób odpowiedzialny podchodzą do współżycia seksualnego i pytają jaka metoda antykoncepcyjna jest najskuteczniejsza i najlepsza dla partnerki. Postawa partnerska i współodpowiedzialność za podejmowane zbliżenia seksualne to model, który powinien być upowszechniany na zajęciach z edukacji seksualnej. Niestety często to tylko dziewczyna ponosi konsekwencje nierozważnego kontaktu seksualnego.

Raport z Wakacyjnego Telefonu Zaufania to swego rodzaju przekrój problemów młodzieży, wynikających często z niewiedzy, ciekawości i osamotnienia. To już drugi raport przygotowany na podstawie wakacyjnych dyżurów wolontariuszy Grupy „Ponton”. Warto zwrócić uwagę, że ilość problemów nie zmniejsza się, poziom niewiedzy młodzieży wciąż jest zatrważający, a największym problemem pozostaje nadal to,

że młodzi ludzie po prostu nie mają do kogo zwrócić się z pytaniami i z ewentualną prośbą o pomoc.

Seks jest w wielu polskich domach wciąż tematem tabu, rodzice nie rozmawiają z dziećmi, o czym często informowano nas w sms-ach. W szkole nie ma zajęć z edukacji seksualnej, pozostaje więc wyrywkowa wiedza czerpana z różnych źródeł w Internecie oraz kolorowej prasie. Często informacje tam podane są niekompletne oraz pozostawiają merytorycznie wiele do życzenia.

RAPORT

Podczas dwóch miesięcy wakacji w Telefonie Zaufania dyżurowało 9 osób. Dyżurujący to edukatorki i edukatorzy seksualni, którzy przeszli wcześniej szkolenia z ginekologami, seksuologami i psychologami tak by móc kompetentnie udzielać informacji. Tak jak w ubiegłym roku każda osoba, która odpowiadała na pytania przygotowała sprawozdanie ze swojego dyżuru.

Po zestawieniu wszystkich sprawozdań zebrany materiał został podzielony na kategorie tematyczne, w ramach których pogrupowaliśmy zadawane nam pytania:

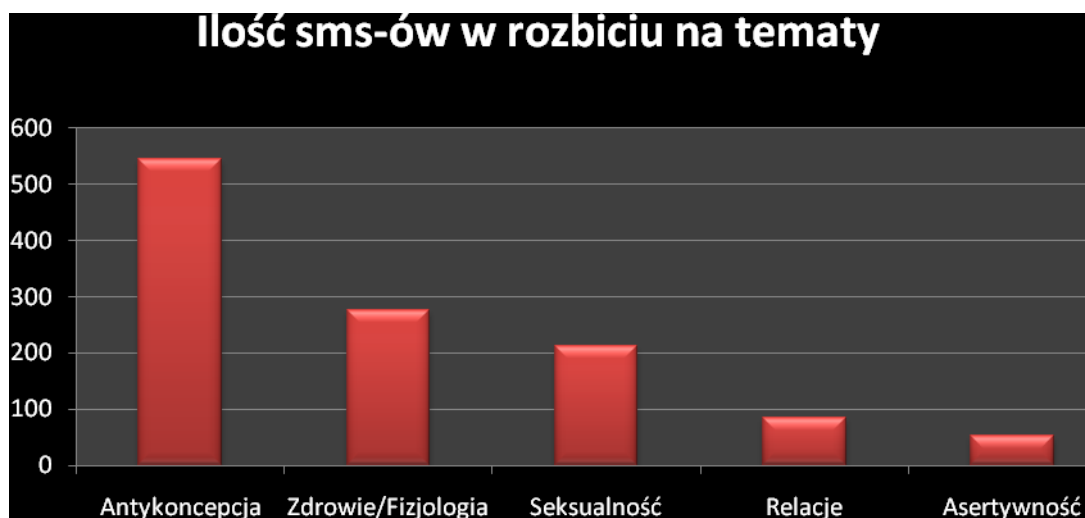
- **Antykoncepcja**
- **Zdrowie/Fizjologia**
- **Seksualność**
- **Relacje**
- **Asertywność**

Celowo pogrupowaliśmy pytania w taki sam sposób jak w zeszłym roku, aby można było łatwo porównać, jakie tematy są bardziej, a jakie mniej interesujące dla młodzieży w roku 2008.

Wyraźnie widać, że metody antykoncepcji i tematy związane z ciążą budzą największe zainteresowanie, wzrosła również znacznie liczba pytań w dziale Zdrowie/Fizjologia. Odpowiedzieliśmy na mniej niż poprzednio pytań związanych z asertywnością i relacjami, jednak w tym roku dostaliśmy więcej zgłoszeń w sprawie przemocy.

Statystyka :

Relacje	Asertywność	Antykoncepcja	Zdrowie/ Fizjologia	Seksualność	Zgłoszenia przemocy	Ciąże	Ilość sms-ów ogółem
84	52	546	275	213	10	15	1195

Porównanie ilości pytań w poszczególnych kategoriach na dyżurach w 2007 i 2008 roku:

Antykoncepcja

W tym roku wolontariusze „Pontonu” otrzymali 546 zapytań z działu „antykoncepcja”. Tak jak w poprzednich latach okazało się, że młodzieży najbardziej brakuje wiedzy właśnie z tego zakresu. Z informacji, jakie mamy okazję zbierać od młodych ludzi wiemy, że na lekcjach Wychowania do życia w rodzinie rzadko w sposób kompleksowy i nienacechowany ideologicznie omawia się poszczególne metody antykoncepcyjne.

Często niemożliwa jest również otwarta rozmowa między dzieckiem a rodzicami na temat sposobów zabezpieczenia się przed nieplanowaną ciążą. Dlatego młodzież poszukuje wiedzy na własną rękę, niestety znalezione w Internecie lub zasłyszane od znajomych informacje są często nieprawdziwe, oparte na mitach i stereotypach.

W dziale zagadnień związanych z antykoncepcją daje się wyróżnić dwie grupy pytań. Pierwsza grupa to pytania pochodzące od osób, które świadomie planują swoje życie seksualne i chcą dowiedzieć się jak najwięcej na temat antykoncepcji. W tej grupie są też pytania związane z działaniem poszczególnych środków, a także dotyczące sposobu stosowania danego środka antykoncepcyjnego.

Oto kilka przykładów pytań tego rodzaju:

- *Witam. Mam 19 lat. Od 3 lat jestem z chłopakiem, chcielibyśmy rozpocząć wspólne życie. Zaczęłam brać pigułki antykoncepcyjne i przyjmuję je od 2 miesięcy. Chłopak użyje prezerwatywy, czy takie zabezpieczenie wystarczy?*
- *Ile kosztują i jak stosować globulki plemnikobójcze?*
- *Zapomniałam pigułki z drugiego tygodnia, wzięłam ją po 14 h i resztę pigulek przyjmuję normalnie czy powinnam się jakoś dodatkowo zabezpieczać?*
- *Jaka metoda antykoncepcyjna jest najskuteczniejsza?*
- *Jakie prezerwatywy są najlepsze i jak założyć prezerwatywę, żeby się nie zsunęła?*
- *Czy tabletkę antykoncepcyjną trzeba wziąć w pierwszym dniu miesiączki? Co jeśli ktoś weźmie w pierwszym dniu cyklu?*
- *Jak sprawdzić kiedy dziewczyna ma dni płodne i na czym polega stosowanie naturalnych metod?*
- *Chłopakowi pękła prezerwatywa, a to był nasz pierwszy raz, co robić, słyszałam, że są jakieś pigułki po stosunku, czy są na receptę?*
- *Czy można zmienić godzinę przyjmowania pigułki?*
- *Czy poza prezerwatywą istnieje jakiś sposób męskiej antykoncepcji?*

W przypadku takich pytań, jak cytowane powyżej, wolontariusze „Pontonu” zwykle mogą pomóc. Jeśli brakuje nam szczegółowej wiedzy zawsze możemy skonsultować odpowiedź z zaprzyjaźnionym ginekologiem.

Inaczej jest w przypadku drugiej grupy pytań. Zadają je młodzi ludzie, którzy piszą do nas „po fakcie”, kiedy doszło już do niebezpiecznej sytuacji, a musimy uświadomić im, że zachowali się ryzykownie. W tej grupie cytujemy też pytania zawierające błędne przekonania i stereotypy związane ze sposobami zabezpieczeń.

Wiele pytań od młodzieży wskazuje na to, że dostęp do antykoncepcji nie jest powszechny, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, a ceny środków nie zachęcają młodych ludzi do ich stosowania. W związku z tym wiele osób próbuje uzyskać od nas informacje, kiedy i jak można nie używając antykoncepcji uprawiać seks bez obaw przed nieplanowaną ciążą. Wiele pytań wskazuje też na fundamentalne braki w wiedzy dotyczącej fizjologii zapłodnienia i związane z tym nieracjonalne obawy przed ciążą.

Przykłady pytań:

- *Czy są w ogóle takie dni w ciągu miesiąca, w których nie ma możliwości, żeby dziewczyna zaszła w ciążę? Np. po okresie lub coś w tym stylu?*
- *Czy jest możliwe, żeby sperma męska przedostała się przez spodnie kobiety np. gdy usiadłam na desce klozetowej w toalecie publicznej?*
- *Czy to prawda, że jak chłopak jest po alkoholu, to jego plemniki są słabsze i nie dojdzie do ciąży?*
- *Czy mogę być w ciąży przez połknięcie spermy?*
- *Czy od całowania w ubraniu można zajść w ciążę?*
- *Kochałam się z chłopakiem bez zabezpieczenia, ale to był pierwszy raz, czy mogę nie obawiać się ciąży?*

- Czy koleżanka mogłaby wykupić mi tabletki, biorąc je na siebie? Ginekolog to znajoma mojej mamy, nie chcę, żeby się dowiedziała?

- Mam 17 lat, czy lekarz może przepisać mi pigułki bez obecności kogoś dorosłego?

- Czy są jakieś pigułki bez recepty, bo lekarz i tak mi nie wypisze, bo jestem za młoda, a ja już od roku współżycję i boję się ciąży?

- Czy jeśli po pierwszym stosunku wyjąłem członek i przetrarłem go dłonią ze spermy, a następnie ponownie włożyłem do pochwy, to czy moja partnerka może zajść w ciążę? Ona nie bierze żadnych tabletek.

- Uprawialiśmy seks bez zabezpieczenia, ale z kostkami lodu, czy jest szansa, że to zapobiegnie ciąży?

- Czy stosunek seksualny lepiej odbyć przed czy po okresie, żeby uniknąć ciąży?

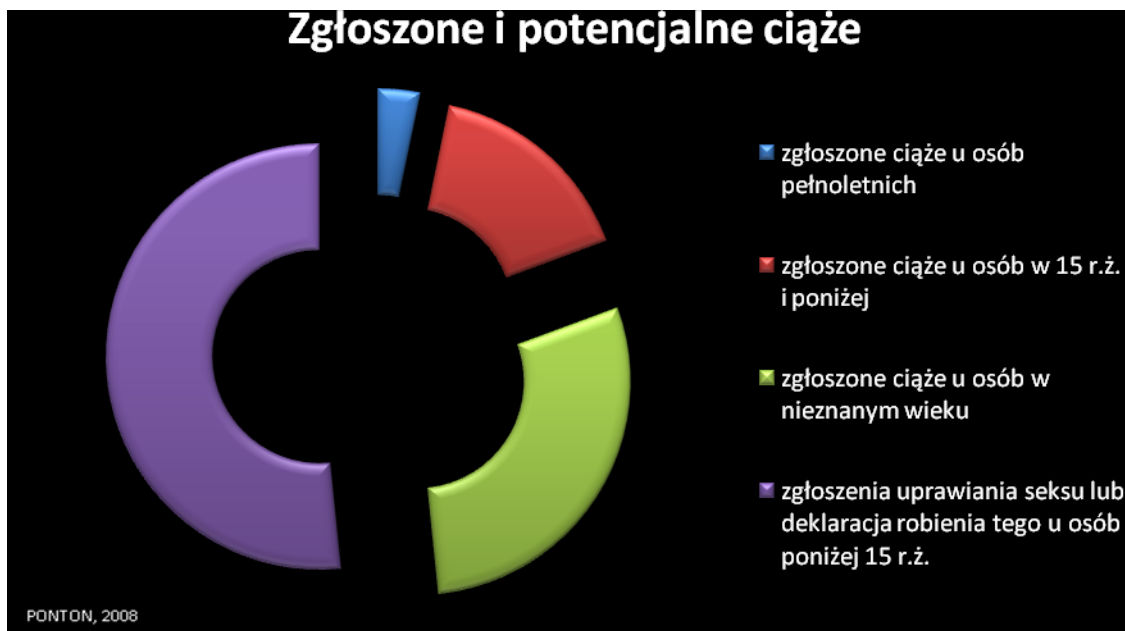
- Czy przez stosunek analny nie można zajść w ciążę?

Nieplanowane ciążę

W tym roku podczas naszych dyżurów zgłosiło się do nas piętnaście nastolatek w nieplanowanej ciąży. Jak widać, liczba ta nie zmalała od zeszłego roku, podczas ubiegłych wakacji dokładnie tyle samo dziewczyn napisało do nas w tej sprawie.

Nie wszystkie dziewczyny podały nam swój wiek, ale z danych, które udało nam się zebrać wynika, że na piętnaście nastolatek pięć z nich było w wieku 15 lat i poniżej.

Zdarza się, że dziewczęta w obawie przed konsekwencjami, nie mówią nikomu o swoim stanie i radzą sobie w sposób drastyczny. Zgłosiła się do nas dziewczyna, która w wieku 14 lat była w ciąży, ale poprosiła kolegę, żeby uderzył ją silnie w brzuch, czym spowodował poronienie.

Wczesny wiek inicjacji

W tym roku szczególnie zwracał uwagę bardzo młody wiek osób, które zgłaszały się do nas informując o tym, że współżyją bądź w najbliższej przyszłości planują rozpocząć współżycie. Nastolatki często pytały o szczegóły związane z zabezpieczaniem się oraz o konsekwencje seksu bez zabezpieczenia.

Napisały do nas trzy dziewczyny, które współżyły jeszcze przed wystąpieniem pierwszej miesiączki. Ogółem 16 dziewczyn w piętnastym roku życia oraz poniżej tej granicy wiekowej zadeklarowało współżycie seksualne.

Jak, co roku uwagę zwraca język, jakim budowane są pytania - wskazujący na niską świadomość własnej seksualności, niezajomość poprawnych nazw narządów rodnych oraz określeń na współżycie seksualne. Ze względu na wulgaryzmy zdecydowaliśmy się nie cytować pytań w ten sposób, w jaki zostały zadane.

Przykłady :

- Dwunastolatka współżyła po alkoholu, nigdy nie miała miesiączki.
- Zgłosiła się do nas trzynastolatka, która próbowała dowiedzieć się, jak bez recepty zdobyć środki antykoncepcyjne. Gdy wolontariuszka zdecydowanie odradziła jej rozpoczynanie współżycia seksualnego w tak młodym wieku, dziewczyna odpowiedziała, że współżyje od roku (czyli od 12 r.ż.)
- Trzynastolatka pyta, czy jeśli będzie współżyć z piętnastolatkiem, nie dostanie jakichś chorób.
- Czternastolatka pyta, jak się przygotować do pierwszego razu.
- Piętnastolatka zgłasza seks bez zabezpieczenia i pyta, co robić.
- Czternastolatka uprawia seks oralny, ale chciałaby zdecydować się na coś więcej ze swoim chłopakiem.
- Chłopak zgłosił się z pytaniem czy seks z trzema prezerwatywami jednocześnie jest bezpieczny, ponieważ z okazji piętnastych urodzin jego dziewczyny planują rozpoczęcie współżycia.

Nastolatki z różnych powodów decydują się na rozpoczęcie współżycia w tak młodym wieku. Czasem decyduje o tym presja rówieśnicza, czasem bardzo silne przekonanie o tym, że przeżywane właśnie głębokie uczucie warte jest poświęceń.

Często dziewczyny w kontaktach z nami na początku przyznają, że to ich decyzja, niczym nie wymuszona i świadoma, dopiero po dłuższej korespondencji, niektóre nastolatki przyznawały, że nie miały by nic przeciwko pozostaniu przy pocałunkach.

Zarówno dziewczyny, jak i chłopcy, w kilku przypadkach przyznali, że przełamaniu kolejnych granic w sferze pierwszych kontaktów seksualnych towarzyszył alkohol.

Zdrowie/Fizjologia

W tym dziale, w najbardziej znaczny sposób, wzrosła liczba pytań zadanych nam przez młodzież. W ubiegłym roku zadano 215 pytań z tej kategorii, w ostatnie wakacje otrzymaliśmy ich aż 275.

Potwierdza to nasze obserwacje wynikające z kilkuletniej pracy z młodzieżą. Młodym ludziom brakuje podstawowej wiedzy związanej z fizjologią dojrzewania, zdrowiem oraz profilaktyką chorób przenoszonych drogą płciową.

Brak informacji, które nie zawsze są przekazywane w sposób wyczerpujący w ramach lekcji biologii oraz Wychowania do Życia w Rodzinie powoduje, że młodzież boryka się z wieloma nieracjonalnymi lękami, często nie mając kogo zapytać o kwestie związane np. ze zmieniającym się podczas dojrzewania ciałem. Funkcjonują także powszechnie stereotypy dotyczące szkodliwości masturbacji m.in. przesady, że powoduje ona niepłodność lub wpływa negatywnie na rozmiar członka.

Nastolatki mają często potrzebę upewnienia się, że wszystko z nimi w porządku, że rozwijają się prawidłowo. Najczęściej te tematy uznają za zbyt intymne i wstydlive, żeby bez skrupowania poruszać je z rodzicami.

Przykłady pytań:

- *Czy krótka miesiączka i nieregularna miesiączka u 17 latki to normalne?*
- *Kochałam się z chłopakiem i wyskoczyły mi jakieś krostki na waginie, co to może być?*
- *Mam nadżerkę i nie chcę nikomu o tym mówić, lekarz mi zalecił zabieg, czy będę mogła po takim zabiegu wrócić sama do domu?*

- *Czy to normalne, że z pochwy wydziela się śluz i czasem jest go mniej, a czasem więcej?*
- *Gdy dotykam żołądka czuję ogromny ból, nie wiem co się dzieje, co robić?*
- *Czy częsty wytrysk jest szkodliwy i może spowodować bezpłodność?*
- *Mam 15 lat nigdy nie miałam miesiączki, czy to normalne zjawisko? Poczekać z tym, czy powinnam iść do lekarza?*
- *Czy badanie ginekologiczne boli? Koleżanka opowiadała mi, że to było bardzo bolesne. Mam 22 lata i myślę o tym, żeby się przebadać, ale strach jest tak silny, że nie wiem czy kiedykolwiek się na to zdecyduję. Jak to właściwie jest?*
- *Mam bardzo małe piersi, przez ostatnie 3 lata odkąd zaczęły rosnąć urosły niewiele, czy przyczyną może być jakaś choroba? Boję się.*
- *Mam skrzywionego penisa w lewą stronę, czym to może być spowodowane i czy są sposoby by to wyleczyć?*
- *Czy masturbacja może powodować jakieś urazy, albo bezpłodność?*
- *Mam jedną pierś większą drugą mniejszą tak, że to widać, czy to jest normalne?*
- *Skóra z mojego penisa nie schodzi, czy mogę jakoś sam na siłę ją zdjąć? Tylko, że to boli...co robić?*
- *Czy alkohol wpływa na erekcję u chłopaka?*
- *Mam na piersiach niebieskie żyłki i czasem odczuwam swędzenie sutków, czy to może oznaczać jakąś chorobę?*
- *Mam 18 lat, współżycie od 3 lat, nigdy nie byłam u ginekologa, chyba się po prostu wstydzę, czy powinnam się przełamać?*

- Moja dziewczyna ma chore jajniki, a nie chce się leczyć, jak ją na to namówić?

W tym roku szczególnie zaniepokoiło nas, że wiele młodych osób zgłaszało nam jakąś dolegliwość, z którą boryka się od jakiegoś czasu, jednocześnie zdecydowanie odmawiając konsultacji z lekarzem oraz porozmawiania o tym z kimś z rodziny. Widoczny jest też lęk młodych dziewcząt i niechęć do pierwszej wizyty u ginekologa.

Podczas tegorocznych dyżurów dostaliśmy mniej pytań dotyczących tego, jak uchronić się przed chorobami przenoszonymi drogą płciową. Biorąc pod uwagę ogólny poziom wiedzy nastolatków, trudno zakładać, że młodzież stała się bardziej wyedukowana w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową i, że stąd wynika mniejsza ilość pytań. Niestety przeciwnie - młodzi ludzie często w ogóle nie zdają sobie sprawy z innych zagrożeń związanych z kontaktami seksualnymi poza ciążą, a więc rzadziej o nie pytają.

Seksualność

Ten dział zawiera pytania dotyczące seksu, cielesności i erotyki. Są to tematy, które nieodmiennie bardzo interesują młodzież i dostęp do merytorycznie poprawnych i wyczerpujących wiadomości z tego zakresu wydaje się najbardziej utrudniony. Jest wiele portali w Internecie, z których młodzież czerpie informacje, jednak bardzo często mają one charakter pornograficzny.

Także w kolorowych pismach dla nastolatków dominuje tendencja do pokazywania młodych dziewczyn jako obiektów seksualnych. Wiele artykułów sugeruje, co powinna zrobić dziewczyna, żeby spełnić rolę seksualnego wampa, bądź przeciwnie, skusić chłopaka niewinnym czarem lolitki.

Widzimy wyraźnie niepokojące symptomy wskazujące na to, że młodzież ma zafałszowany obraz seksu i współżycia. Oprócz typowych pytań dotyczących np. rozmieszczenia sfer erogennych, pozycji seksualnych, orgazmu, dostawaliśmy pytania, z któ-

rych wyraźnie wynika, że młodzi ludzie mają zadaniowe podejście do seksu, tak jakby był to egzamin, który trzeba zdać i dobrze wypaść.

Kwestia ta dotyczy zwłaszcza młodych dziewcząt, które pytały nas, w jaki sposób przygotować się do pierwszego razu. Pytania te postawione były w taki sposób, że można zauważyć, jak punkt ciężkości z aspektów zdrowotnych lub emocjonalnych został przeniesiony w sferę „estetyczną” - dotyczącą przede wszystkim wyglądu.

Dziewczyny pytały, czy muszą golić okolice intymne, jaką mają mieć na sobie bieliznę, a nawet jakie dźwięki wydawać, żeby partner był usatysfakcjonowany. Bardzo widoczna jest tendencja do traktowania siebie w sposób przedmiotowy i dążenie do odegrania roli pociągającego obiektu seksualnego.

Ponieważ filmy i zdjęcia o charakterze pornograficznym prezentują często mężczyzn ze zniwelowanym owłosieniem łonowym, z nietypowo dużymi penisami, chłopcy mają kompleksy związane z rozmiarami swoich narządów. Stąd również pytania o to czy to normalne, że w okolicach intymnych rosną włosy.

Widoczne jest także zainteresowanie seksem analnym, który - często pokazywany w pornografii - wydaje się być substytutem stosunku waginalnego. Młode dziewczyny nie zdają sobie sprawy, że taki seks może być bolesny i nie jest najlepszym sposobem na pierwsze zbliżenia. Nastolatki wierzą, że ten rodzaj seksu pomoże uniknąć ciąży oraz pozwoli zachować dziewictwo.

Przykłady pytań :

- Mam problem, bo jestem jeszcze dziewicą i mam 14 lat. Powiedzcie jakie pozycje polecacie na pierwszy raz. Proszę opisać te pozycje, co i jak. I co może stać się po pierwszym razie, jakieś skutki. Poradźcie, jak mam się zachowywać i czy wydawać te odgłosy? Czy trzeba ogolić cipkę? Jak zadowolić mojego chłopaka, on jest starszy. Mam mu zrobić loda?

- *Czy można sprawdzić palcem czy dziewczyna jest dziewicą? Czy można błonę przebić przy takich pieszczotach?*
- *Czy możliwa jest masturbacja kobiety?*
- *Czy dziewczyna, która jeszcze nie uprawiała seksu, może uprawiać seks analny?*
- *Czy jeśli masturbacja nie sprawia przyjemności to znaczy, że seks też nie będzie?*
- *Wydaje mi się, że mam małego członka i nie będę w stanie zaspokoić kobiety, czy są jakieś ćwiczenia na powiększenie penisa?*
- *Podajcie mi dokładnie sfery erogenne u mężczyzny, bo planuję seks i nie chcę rozczarować swojego chłopaka*
- *Jak rozpoznać, że dziewczyna ma orgazm?*
- *Czy dziewczyna musi wydepilować okolice bikini, kiedy ma odbyć stosunek?*
- *Codziennie walę konia, czy jestem zboczony?*
- *Mam 17 lat nie uprawiałem jeszcze seksu, czy jestem chory lub nienormalny?*
- *Czy można powiększyć penisa domowymi metodami?*
- *Co robić, żeby piersi się powiększyły, są jakieś ćwiczenia, albo proszki?*
- *Czy robienie laski to poniżenie kobiety?*
- *Na czym polega seks oralny?*
- *Czy to prawda czy mit o tym, że kobiety mają punkt G?*
- *Czy w robieniu loda z połykiem jest coś złego?*

- Co robić, jeśli chłopak mimo pieszczot nie może osiągnąć pełnego wzwodu?

- Współżyję od 10 miesięcy i nigdy nie miałam orgazmu, czy coś ze mną nie w porządku?

- Jak widzę ładną dziewczynę to rozbieram ją w myślach i wyobrażam sobie, że się z nią kocham, czy to normalne?

Młodzi ludzie często nie znają prawidłowych określeń, stąd zwulgaryzowane lub zinfantylizowane nazwy narządów płciowych widoczne były szczególnie w tym dziale. Staraliśmy się w miarę możliwości każde pytanie traktować poważnie, sugerując stosowanie właściwych nazw związanych ze sferą seksu. Wiele osób przepraszało nas z góry za użycie wulgaryzmów lub określeń potocznych, zaznaczając przy tym, że nie znają naukowych lub medycznych odpowiedników

Zdajemy sobie sprawę, że skoro tematy związane z seksem stanowią tabu w szkołach oraz w wielu domach, nie możemy oczekiwać od młodzieży dobrej znajomości słownictwa z zakresu seksualności i erotyki.

Relacje

Podobnie, jak w poprzednich latach, oprócz pytań związanych ściśle z tematyką seksualności, dojrzewania i antykoncepcji, przyszło do nas dużo pytań dotyczących relacji. Młodzież porusza zarówno kwestie relacji między rówieśnikami, jak i między członkami rodziny. Czas dojrzewania to specyficzny okres, w którym kształtują się charaktery i młodzi ludzie uczą się siebie nawzajem i czasem borykają się z różnymi problemami takimi jak m. in nieśmiałość, trudności w nawiązaniu relacji, brak akceptacji swojej osoby, kompleksy.

Przykłady pytań:

- *Mam 16 lat i nie wyglądam poważnie, jak inne dziewczyny w moim wieku, czekam kiedy mój wygląd się zmieni, bo na razie czuję się gorsza od innych, pomocy!*
- *Podoba mi się jedna dziewczyna, ale jestem zbyt nieśmiały by do niej zagadać, boję się, że się wygłupię, macie jakieś rady?*
- *Czy związek 19 letniego chłopaka i 14 letniej dziewczyny ma szansę się udać?*
- *Skąd wiadomo, że jest się zakochanym? Jestem z dziewczyną, ale trudno mi ustalić czy to miłość?*
- *Nie potrafię się zaangażować, jak kogoś poznaję to mi zależy, ale to trwa krótko i potem się wycofuję, czy wszystko ze mną ok?*
- *Czy to jest normalne, że jak z kimś rozmawiam i się denerwuje to mi się trzęsą ręce i mam problemy z oddychaniem, jak chcę odreagować to albo płaczę, albo szukam kogoś, żeby się z nim bić?*
- *Nie mogę się dogadać z nikim w domu, albo mnie nie zauważają albo rozkazują, mam tego dosyć, co robić w tej sytuacji?*
- *Nie wiem co robić, nie znam w ogóle swojego ojca, myślę, że on nigdy nie chciał mnie poznać, brakuje mi tego, to dla mnie problem*
- *A jeśli ktoś nie ma na żaden temat wyraźnego zdania, boi się nawet zmienić fryzurę, w obawie co ludzie na to powiedzą i w ogóle boi się żyć, to co robić?*
- *Mój najlepszy kolega jest gejem, chciałby kogoś poznać, rozpocząć współżycie seksualne. Poprosił mnie o pomoc, chociaż wie, że ja nie jestem gejem, jak mu pomóc?*

- Ciężko mi się z kimś zaprzyjaźnić, jestem zamknięta w sobie, jak dziewczyna ma 16 lat, to co w ogóle ma myśleć o świecie?

- Jak rozpoznać swoją orientację seksualną? Pociągają mnie i mężczyźni i kobiety.

Wśród pytań zadanych nam na temat relacji pojawiały się także pytania na temat orientacji seksualnej. Nastolatki często w okresie dojrzewania eksperymentują, i zdarza się, że są zdezorientowane, odczuwając pociąg do osób zarówno swojej płci jak i przeciwnej. Pisały także osoby pewne swojej orientacji, obawiające się reakcji środowiska. Trudno na drodze sms-owej udzielić wsparcia i rozjaśnić wątpliwości. Tym bardziej widoczna staje się potrzeba omawiania tych zagadnień w szkole. Młodzi ludzie borykający się z takimi problemami są bardzo zagubieni.

Asertywność

Pytania z tegorocznych dyżurów wakacyjnych potwierdzają nasze przekonanie, że młodzieży brakuje asertywności i umiejętności wyznaczania, właściwych dla swojego dobrego samopoczucia i bezpieczeństwa, granic.

Młode dziewczyny współżyją czasem latami bez zabezpieczenia, ponieważ wstydzą się lub nie potrafią nawet poprosić partnera o stosowanie prezerwatywy. Kiedy partner odmawia stosowania środków antykoncepcyjnych, dziewczyny zgadzają się na seks z narażeniem swojego zdrowia, ryzykując zajściem w nieplanowaną ciążę. Chłopcy często poddają się presji rówieśniczej nakazującej nastolatkowi „zaliczyć” jakąś dziewczynę, żeby nie być frajerem.

Zgłosił się do nas chłopiec, któremu znajomi wbrew jego woli zaplanowali imprezę, na której pod wpływem alkoholu miał odbyć stosunek z koleżanką. Z naszych doświadczeń i pracy z młodzieżą wynika jasno, że część kontaktów seksualnych odbywa się niestety pod presją, często nawet nieuświadomioną. Wskazuje na to między innymi język i sposób w jaki nastolatki stawiają pytania.

Przykłady pytań:

- *Chłopak nie rozumie, kiedy sugeruję mu, żebyśmy się zabezpieczali, nie potrafię mu powiedzieć o tym wprost, a boję się ciąży, doradźcie jak to zrobić?*
- *Czy jeśli jestem z młodszą dziewczyną, ja chciałbym z tym poczekać, ale ona na mnie napiera, to czy powinienem się zgodzić?*
- *Chłopak nie używa prezerwatyw, a pigulek mi brać nie każe, są jakieś inne metody antykoncepcji, które mogę sama stosować, tak żeby nie wiedział?*
- *Mój chłopak powiedział mi, że ze mną zerwie bo nie chce z nim iść do łóżka. Kocham go więc chyba się zgodzę, ale czy dobrze zrobię?*
- *Dlaczego jest tak, że jak spotykam się z chłopakiem, to mi wystarczy, że trzymamy się za rękę, a jak go przytulę, to on od razu chce czegoś więcej, ja tego nie chcę, ale po jakimś czasie mu ulegam?*
- *Moje koleżanki przeżyły już pierwszy raz, a teraz mnie namawiają do tego, mówię im, że nie jestem gotowa, a one mnie wyśmiewają, co mogę powiedzieć, żeby wreszcie do nich trafiło?*
- *Jestem z chłopakiem i bardzo go kocham, ale jak wytłumaczyć mu żebym, JA mogła pójść do ginekologa, skoro on nie zgadza się żeby mnie dotykał ktoś inny niż on, ani mężczyzna ani kobieta, nawet jeśli to lekarz....*
- *Boję się, że jak się zdecyduję na seks, to stanie się tak, że ja nie będę chciała, a chłopak dalej będzie to robił.*
- *Czy jeśli ma się 13 lat, trzeba się całować z językiem?*

- *Od dwóch lat współżycie z chłopakiem, na początku się zabezpieczaliśmy, ale on stwierdził, że tak nie chce i robimy seks przerywany, przed stosunkiem on go wyciera, ale boję się, że jak tak będzie dalej, zajdę w ciążę, co robić?*

- *Mam 15 lat, i każdy chłopak, jakiego spotykam na drugim spotkaniu pyta, kiedy to zrobimy. Jestem dziewicą, ale innym mówię, że nie, co robić, nie chcę być dziewicą.*

- *Mam 14 lat, a mój chłopak ma 31, współżyciemy od miesiąca. On ostatnio przywiązał mnie do łóżka i bardzo się zestresowałam. Od tamtej pory czuję niechęć do seksu i nie chcę się z nim rozstać, ale jak się pozbyć niechęci?*

Pytania, które otrzymywaliśmy pokazywały wyraźnie, że zwłaszcza bardzo młode dziewczyny nie potrafią stawiać granic i skłaniane są do czynności, na które nie mają ochoty. Brak asertywności niestety sprzyja sprawcom przemocy, i zdarza się, że dziewczyny, które nie potrafią w sposób zdecydowany odmówić, łatwiej stają się ofiarami osób, które to wykorzystują.

Przemoc

Podczas dwóch miesięcy wakacji wolontariusze Pontonu odebrali **10 zgłoszeń przemocy**. Młodzi ludzie pisali do nas o przemocy psychicznej i fizycznej w domu i w relacjach z rówieśnikami. Otrzymaliśmy dwa zgłoszenia gwałtu. Niestety, z tego co wiemy, ofiary przemocy na tle seksualnym zgłosiły nam gwałt jakiś czas po fakcie i nie zdecydowały się zawiadomić o tym nikogo innego. Odebraliśmy też wiadomość od piętnastolatki, której ktoś proponował występ w filmie pornograficznym.

Pytania dotyczące asertywności oraz zgłoszenia przemocy:

Podsumowanie

Wolontariusze Grupy Edukatorów Seksualnych "Ponton" ponownie apelują o wsparcie ze strony Ministerstwa Edukacji Narodowej. Nasze wakacyjne raporty wyraźnie obrazują, jak bardzo osamotniona i narażona na problemy jest polska młodzież, pozbawiona dostępu do informacji.

Mimo że staramy się służyć pomocą jak najlepiej, aż za dobrze wiemy, że rada edukatora z „Pontonu” nie zawsze może zapobiec dramatycznym sytuacjom, zwłaszcza gdy młodzi ludzie zgłaszają się do nas wtedy, gdy zaistnieje już poważny problem.

W takim momencie nie możemy już nic zrobić.

Co roku zgłaszają się do nas nastolatki w nieplanowanej ciąży (15 dziewcząt w ciągu dwóch miesięcy). Przy założeniu, że Wakacyjna Linia Telefoniczna „Pontonu” nie jest ogólnopolską, stale obecną w mediach i na billboardach akcją, a raczej wydarzeniem niszowym, można uzmysłwić sobie jak wysoka jest skala ciąż wśród polskich nastolatek.

Szkoda, że młodzi ludzie nie otrzymują wystarczających informacji na temat zdrowia seksualności, asertywności, antykoncepcji oraz profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową w szkole. Wakacje się skończyły i przestało działać Wakacyjne Pogotowie Pontonowe, a problemy młodzieży pozostały. Kilkoro wolontariuszy z młodzieżowej grupy nie jest w stanie odpowiedzieć na rosnące wciąż zapotrzebowanie młodych ludzi na wiedzę z zakresu zdrowia, asertywności i seksualności.

Problemy, z którymi boryka się młodzież, często wymagają kompleksowej pomocy, podkreślamy więc jeszcze raz, że udzielona przez nas informacja oraz jednorazowe wsparcie nie wypełnia luki w systemie edukacji.

Rekomendacje

Kolejny raz zwracamy uwagę na poważne problemy dotyczące młodzieży, które od lat czekają na rozwiązanie: brak kompleksowej polityki dotyczącej zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych młodych ludzi, niewystarczająca i niedostosowana do standardów naukowych i wymogów współczesnego świata wiedza z zakresu edukacji seksualnej, brak placówek oferujących poradnictwo w tym zakresie. Niestety, nadal prawa młodzieży do rzetelnej informacji nie są respektowane.

Konieczne jest wprowadzenie do szkół rzetelnej, neutralnej światopoglądowo i dostosowanej do wieku dziecka edukacji seksualnej.

Program powinien być dostosowany do potrzeb młodzieży, realizowany przez profesjonalnych i wykształconych nauczycieli i powinien uwzględniać tematy:

- dojrzewanie dziewcząt i chłopców,
- nowoczesne metody i środki zapobiegania ciąży,
- sposoby zabezpieczania się przed chorobami przenoszonymi drogą płciową, w tym HIV/AIDS,
- promowanie bezpiecznych zachowań i zdrowego stylu życia,
- postawy asertywne oraz relacje partnerskie,

- profilaktykę przemocy seksualnej i przedwczesnej inicjacji seksualnej.

Rzetelna i powszechna edukacja seksualna powinna być oparta na standardach naukowych i medycznych oraz na standardach praw człowieka wypracowanych przez ONZ i Unię Europejską. Każdy polski uczeń ma prawo do rzetelnej edukacji seksualnej, a **polskie państwo jest zobowiązane** zapewnić uczniom właściwą edukację na mocy zapisów zawartych w obowiązującej *Ustawie o planowaniu rodziny* oraz licznych zobowiązań międzynarodowych.

Więcej informacji o grupie Edukatorów Seksualnych „Ponton”: www.ponton.org.pl
Kontakt: Aleksandra Józefowska (022) 635 93 95